

Promemoria

Klimat- och näringslivsdepartementet

En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

KN2024/01912

Maj 2025

Innehållsförteckning

1	Förslag	3
1.1	Lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar	3
1.1.1	En ansökan om regeringens godkännande.....	3
1.1.2	Regeringen får anta en plan för kärntekniska anläggningar.....	4
1.1.3	En strategisk miljöbedömning ska göras	4
1.2	Ändringar i miljöbalken	5
1.2.1	Begränsningar av ianspråktagandet av mark.....	5
1.2.2	En ansökan om prövning av en kärnteknisk anläggning får i vissa fall inte tas upp	6
1.2.3	Regeringens tillåtlighetsprövning.....	6
1.2.4	När tillstånd förfaller	6
1.3	Övriga ändringar	6
2	Författningskommentar	7
2.1	Förslag till lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar	7
2.2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	24
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.....	28
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut.....	29
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar	29

1 Förslag

Kärnkraftsprövningsutredningens förslag (SOU 2025:7) till ny lag om principbeslut för kärntekniska anläggningar har omarbetats med anledning av inkomna remissynpunkter. Omarbetningen syftar till att förtydliga utredningens förslag när det gäller hur prövningen ska gå till och hur den ska förhålla sig till andra regelverk. Ambitionen är att göra prövningen mer flexibel, så att de aktörer som efterfrågar ett tidigare ställningstagande från regeringen har möjlighet att få det. Nedan följer en sammanfattning av det omarbetade förslaget. I avsnitt 2 finns en författningskommentar där också författningsförslagen framgår.

1.1 Lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

En ny lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar ska införas (med undantag för mindre anläggningar, t.ex. markförvar för lågaktivt kärnavfall). Regeringen får, efter en ansökan om godkännande, godkänna en kärnteknisk anläggning under vissa förutsättningar. Ett godkännande enligt den nya lagen ersätter regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken. För att anläggningen ska kunna uppföras och drivas krävs det även ett tillstånd enligt miljöbalken och ett tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen). Det ska vara frivilligt att ansöka om ett godkännande enligt den nya lagen. Den som avser att uppföra en kärnteknisk anläggning ska kunna välja att i stället låta prövningen ske på samma sätt som enligt nu gällande prövningsprocess, dvs. genom att regeringen i ett senare skede i tillståndsprövningen prövar anläggningens tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken.

1.1.1 En ansökan om regeringens godkännande

En ansökan om regeringens godkännande ska innehålla de uppgifter som krävs för regeringens prövning i fråga om den planerade kärntekniska anläggningen. Utöver uppgifter om anläggningen krävs uppgifter om det område där anläggningen ska uppföras och det område runt anläggningen dit allmänheten inte ska ha tillträde och det område runt anläggningen, utanför det område dit allmänheten inte har tillträde, där mark- och vattenområden endast ska få tas i anspråk om det inte försvårar uppförande och drift av de kärntekniska anläggningarna. Vidare krävs uppgifter om de verksamheter eller åtgärder som behövs för att anläggningen ska kunna uppföras och drivas och vilka beredskapszoner och brådskaande skyddsåtgärder som behövs för att anläggningen ska kunna uppföras och drivas och det eller de områden där dessa ska bedrivas eller vidtas. Det behövs uppgifter om sökanden och de leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som sökanden avser att använda sig av för uppförande och drift av anläggningen samt dessa aktörers ägarförhållanden. Det krävs också uppgifter om vilka beredskapszoner och brådskaande skyddsåtgärder

som kan behövas för anläggningen. I fråga om en planerad kärnteknisk anläggning som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar, och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall, ska ansökan även innehålla uppgifter om hur sökanden avser att omhänderta kärnämnet och kärnavfallet.

1.1.2 Regeringen får anta en plan för kärntekniska anläggningar

I samband med handläggningen av en ansökan om godkännande får regeringen anta en plan för kärntekniska anläggningar. Genom planen prövas om det är förenligt med miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken) samt enskilda intressen att uppföra en viss typ av kärnteknisk anläggning på ett visst område. I planen ska anges vilka kärntekniska anläggningar som får uppföras och inom vilket område som dessa får lokaliseras, ett område runt respektive kärnteknisk anläggning dit allmänheten inte har tillträde, ett område utanför det bevakade område dit allmänheten inte har tillträde där mark- och vattenområden endast får tas i anspråk om det inte försvårar uppförande och drift av de kärntekniska anläggningarna och ett eller flera områden där verksamheter eller åtgärder kommer att behöva bedrivas eller vidtas för att de kärntekniska anläggningarna ska kunna uppföras och drivas.

Ett beslut att anta en plan är inte riktat mot en viss verksamhetsutövare utan gäller mot alla. Berörda sakägare ska ha rätt att yttra sig innan ett beslut om att anta en plan fattas. Giltighetstiden för en plan ska inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år. Ett planbeslut ska kunna prövas enligt lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut.

Regeringens bedömning av om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. miljöbalken och enskilda intressen att uppföra och driva sådana anläggningar som en ansökan om godkännande avser samt bedriva verksamheter och vidta åtgärder som behövs för anläggningarna, är inte bindande vid en kommuns planarbete eller vid prövning i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen (2010:900).

1.1.3 En strategisk miljöbedömning ska göras

Ett beslut om att anta en plan ska föregås av en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken. Regeringen får bestämma att en myndighet eller kommun ska genomföra delar av den strategiska miljöbedömningen. Samråd om anläggningens lokalisering och utformning i detalj behöver inte genomföras om planen enbart gäller åtgärder som redan har prövats genom en detaljplan, utredningen i detaljplaneärendet är aktuell och tillräcklig och samråd har skett. Den miljökonsekvensbeskrivning som ska upprättas i den strategiska miljöbedömningen behöver inte upprättas om planen enbart gäller åtgärder som redan har prövats enligt plan- och bygglagen och miljökonsekvensbeskrivningen i detaljplaneärendet är aktuell och tillräcklig.

Kommunens tillstyrkande är en förutsättning för att en anläggning ska få godkännas eller en plan ska få antas

Tillstyrkande från den eller de kommuner som ligger inom de områden som ska omfattas av planen ska krävas för att regeringen ska kunna godkänna en kärnteknisk anläggning, anta en plan för kärntekniska anläggningar eller ändra en sådan plan. Kommunen ska tillstyrka ansökan eller förslaget till plan.

Regeringens godkännande av en kärnteknisk anläggning

Om det finns en giltig plan för kärntekniska anläggningar i fråga om en viss plats, ska regeringen få godkänna att en viss kärnteknisk anläggning uppförs och drivs på platsen. Regeringen ska bedöma om anläggningen är berättigad på grund av att fördelarna med den typ av anläggning som ansökan avser överväger de nackdelar som den kan medföra utifrån ett strålskyddsperspektiv, om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet och om det föreligger några hinder för anläggningen på den avsedda platsen ur ett beredskapsperspektiv. Om ansökan avser en anläggning som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar, och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall, ska bedömningen även innefatta om det finns en godtagbar metod för att omhänderta kärnämnet eller kärnavfallet.

Innan regeringen beslutar om godkännande ska berörda myndigheter och kommuner få tillfälle att yttra sig.

Ett godkännande kan återkallas eller förfalla

Regeringen får, fram till dess att provningarna enligt kärntekniklagen och miljöbalken för den kärntekniska anläggningen i fråga är slutligt avgjorda, återkalla ett godkännande av en kärnteknisk anläggning om det framkommer nya uppgifter som innebär hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet. Om det vid tillståndsprövningen av en kärnteknisk anläggning enligt kärntekniklagen eller miljöbalken framkommer uppgifter som kan ha inverkan på regeringens bedömning av om en kärnteknisk anläggning kan anses lämplig med hänsyn till Sveriges säkerhet, ska den som ansvarar för provningen enligt dessa lagar omgående underrätta regeringen för att ge regeringen möjlighet att göra en förnyad provning av om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet.

Ett godkännande förfaller om det inte längre finns en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar den anläggning som avses i godkännandet, om inte ett tillstånd enligt miljöbalken har meddelats för anläggningen i fråga.

1.2 Ändringar i miljöbalken

1.2.1 Begränsningar av ianspråktagandet av mark

Inom ett område som omfattas av en plan för kärntekniska anläggningar enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

får nya mark- eller vattenområden endast tas i anspråk för sådana verksamheter eller åtgärder som omfattas av planen för kärntekniska anläggningar. Dock får en verksamhet bedrivas eller åtgärd vidtas inom det område som omfattas av planen, om det kan göras utan att genomförandet av planen försvåras.

1.2.2 En ansökan om prövning av en kärnteknisk anläggning får i vissa fall inte tas upp

En ansökan får inte tas upp till prövning om den avser en kärnteknisk anläggning som omfattas av ett pågående ärende om godkännande enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

1.2.3 Regeringens tillåtlighetsprövning

I 17 kap. 1 § föreslås en ändring som innebär att regeringens tillåtlighetsprövning inte ska omfatta en anläggning där aktiviteten hos den totala mängden kärnavfall i anläggningen inte vid någon tidpunkt överstiger 10 terabecquerel, varav högst 10 gigabecquerel utgörs av alfaaktiva ämnen, eller en anläggning som omfattas av ett godkännande enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

I 17 kap. miljöbalken föreslås en ny bestämmelse som anger att regeringen endast får tillåta en kärnteknisk anläggning om fördelarna med den typ av anläggning som avses i ansökan överväger de nackdelar som den kan medföra utifrån ett strålskyddsperspektiv och det inte finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet.

I 21 kap. föreslås att mark- och miljödomstolen ska ge regeringen tillfälle att göra en förnyad prövning i fråga om Sveriges säkerhet om det efter att regeringen har prövat tillåtligheten framkommer nya uppgifter som kan påverka detta.

1.2.4 När tillstånd förfaller

I 24 kap. föreslås en ny bestämmelse som innebär att ett tillstånd till en kärnteknisk anläggning ska förfalla om regeringen återkallar sitt godkännande för anläggningen enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

1.3 Övriga ändringar

Det föreslås att Strålsäkerhetsmyndighetens beslut enligt kärntekniklagen ska överklagas till mark- och miljödomstol. I lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar görs ändringar som innebär att de särskilda ledamöterna i mål eller ärenden enligt kärntekniklagen ska ha erfarenhet av sådana sakfrågor som faller inom Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhetsområde. I lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut föreslås ett tillägg som gör det möjligt för

miljöorganisationer att klaga på regeringens beslut om plan för kärntekniska anläggningar, för att uppfylla internationella krav.

2 Författningskommentar

2.1 Förslag till lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar i vissa fall och om en plan för kärntekniska anläggningar som en förutsättning för ett sådant godkännande.

I paragrafen anges vad regeringen kan komma att pröva enligt denna lag.

I paragrafen introduceras uttrycken regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar och plan för kärntekniska anläggningar. Av 8 § framgår att regeringen får pröva en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning endast om det finns en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar anläggningen. I 21 § anges vad regeringen prövar i sitt godkännande av kärntekniska anläggningar.

Ord och uttryck

2 § I denna lag avses med kärnavfall, kärnteknisk anläggning och kärnämne detsamma som i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

I paragrafen förklaras vad som avses med vissa ord och uttryck i lagen.

Av 2 § lagen (1984:3) om kärntekniska anläggningar framgår vad som avses med kärnavfall, kärnteknisk anläggning och kärnämne.

Med kärnavfall avses bl.a. använt kärnbränsle som har placerats i slutförvar och radioaktiva delar av en kärnteknisk anläggning som avvecklas.

Med kärnteknisk anläggning avses bl.a. kärnkraftsreaktorer, forskningsreaktorer eller anläggningar för hantering, bearbetning, lagring eller slutförvaring av kärnavfall.

Med kärnämne avses uran, plutonium eller något annat ämne som används eller kan användas för utvinning av kärnenergi eller en förening som ett sådant ämne ingår i. Även torium eller ett annat ämne som är avsett att omvandlas till kärnbränsle, eller en förening som ett sådant ämne ingår i, är ett kärnämne. Använt kärnbränsle som inte har placerats i slutförvar är också kärnämne.

Ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning

3 § Den som avser att uppföra och driva en ny kärnteknisk anläggning får ansöka om regeringens godkännande av anläggningen.

Första stycket gäller inte

1. för kärntekniska anläggningar där aktiviteten hos den totala mängden kärnavfall i anläggningen inte vid någon tidpunkt överstiger 10 terabecquerel, varav högst 10 gigabecquerel utgörs av alfaaktiva ämnen, eller

2. om det för samma anläggning pågår en tillståndsprövning enligt miljöbalken eller om anläggningen omfattas av ett tillstånd enligt miljöbalken eller lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

I paragrafen regleras när det är möjligt att ansöka om ett godkännande av en kärnteknisk anläggning.

Av *första stycket* framgår att det är frivilligt att ansöka om regeringens godkännande. En ansökan får endast göras för en ny kärnteknisk anläggning och inte vid ändringar av befintliga anläggningar. Den som har ett godkännande kommer att behöva ansöka om tillstånd enligt miljöbalken, men enligt 17 kap. 1 § 1 b miljöbalken ingår då inte regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken. Den som ska uppföra en kärnteknisk anläggning kan välja att i stället för en prövning enligt förevarande lag ansöka om tillstånd enligt miljöbalken där regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. ingår.

I *andra stycket* undantas vissa anläggningar från lagens tillämpningsområde.

Enligt *första punkten* undantas anläggningar där aktiviteten hos den totala mängden kärnavfall i anläggningen understiger vissa gränsvärden. Det kan exempelvis röra sig om ett markförvar för lågaktivt kärnavfall. Med alfaaktiva ämnen avses sådana tunga radioaktiva ämnen, exempelvis radon, uran och plutonium, som när de sönderfaller genererar en form av joniserande strålning som benämns alfastrålning.

Av *andra punkten* framgår att den som har en pågående prövning enligt miljöbalken eller har ett tillstånd enligt miljöbalken för samma anläggning som avses i ansökan om godkännande, är förhindrad att få den planerade anläggningen prövad enligt denna lag. Då sker regeringens prövning i stället genom tillåtlighetsprövningen enligt 17 kap. miljöbalken. Även den situationen att det finns ett tillstånd för anläggningen enligt lagen om kärnteknisk verksamhet innebär att det inte kan ske en prövning enligt förevarande lag. Den som avser att uppföra och driva anläggningen är då i stället hänvisad till tillåtlighetsprövningen enligt miljöbalken.

4 § En ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning ska ges in till regeringen och innehålla de uppgifter som krävs för regeringens prövning enligt 21 § i fråga om

1. den planerade anläggningen,
2. det område där anläggningen ska uppföras och det område runt anläggningen dit allmänheten inte ska ha tillträde,
3. det område runt anläggningen, utanför det område dit allmänheten inte har tillträde, där mark- och vattenområden endast ska få tas i anspråk om det inte försvårar uppförande och drift av de kärntekniska anläggningarna,
4. de verksamheter eller åtgärder som behövs för att anläggningen ska kunna uppföras och drivas och det eller de områden där dessa ska bedrivas eller vidtas,
5. vilka beredskapszoner och brådska skyddsåtgärder som kan behövas för anläggningen, och
6. sökanden och de leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som sökanden avser att använda sig av för uppförande och drift av anläggningen samt dessa aktörers ägarförhållanden.

För en kärnteknisk anläggning, som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar, och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall, ska ansökan även innehålla uppgifter om hur sökanden avser att omhänderta kärnämnet och kärnavfallet.

I paragrafen regleras var en ansökan om godkännande görs och vad den ska innehålla.

En ansökan ska enligt *första stycket första punkten* innehålla uppgifter om den anläggning som sökanden avser att uppföra och driva. För en kärnkraftsreaktor innebär detta en uppskattning av reaktorns termiska effekt och en övergripande beskrivning av reaktorns konstruktion. Om sökanden har bestämt reaktormodell så bör det framgå av ansökan. Om ansökan avser en anläggning för mellanlagring eller slutförvaring av använt kärnbränsle eller kärnavfall, omfattar kravet att uppgifter ska lämnas om den metod som är tänkt att användas. Uppgifterna har betydelse för regeringens prövning av om den typ av anläggning som avses i ansökan är berättigad på grund av att fördelarna överväger de nackdelar som anläggningen kan medföra utifrån ett strålskyddsperspektiv.

Enligt *andra punkten* ska ansökan också innehålla uppgifter om det område där anläggningen ska uppföras och det område runt anläggningen som allmänheten inte har tillträde till. Sökanden ska lämna in ritningar eller kartor som visar gränserna för dessa områden.

En ansökan kommer sannolikt att endast avse en plats. När det t.ex. gäller sammanhängande system för omhändertagandet av använt kärnbränsle eller kärnavfall kan det dock vara fråga om anläggningar på flera platser. I sådana fall är de olika anläggningarna och metoderna så beroende av varandra att den totala funktionaliteten och säkerheten inte kan bedömas enbart genom att de olika anläggningarna betraktas var för sig.

En ansökan för en plats kan omfatta en eller flera kärntekniska anläggningar, om det finns funktionella samband mellan anläggningarna. En aktör kan t.ex. vilja uppföra flera kärnkraftsreaktorer inom samma område. Det finns inte heller något som hindrar att sökanden lämnar in flera ansökningar för olika platser.

Ansökan ska enligt *tredje punkten* innehålla uppgifter om det område, utanför det område dit allmänheten inte har tillträde, där mark- och vattenområden endast ska få tas i anspråk om det inte försvårar uppförandet och bedrivandet av de kärntekniska anläggningarna.

Enligt *fjärde punkten* ska ansökan innehålla uppgifter om de verksamheter eller åtgärder som behövs för att anläggningen ska kunna uppföras och drivas och det eller de områden där dessa ska bedrivas eller vidtas. Sökandens uppgifter om dessa åtgärder ska vara på en övergripande nivå. De avser exempelvis behovet av att bygga ut el- eller vägnät i anslutning till anläggningen. Uppgifter om elnät kan avse behovet av ställverk, teknisk infrastruktur och transformatorstationer eller anslutningar till elnät och transportinfrastruktur. Uppgifter om vägnätet kan avse både nya vägar och utbyggnad av befintliga vägar. Om kärnbränsle eller kärnavfall ska fraktas med sjötransport, krävs en hamnanläggning för ändamålet. Om transport ska ske på land, krävs vägar eller järnvägar som är anpassade för denna typ av transporter. Med åtgärder som behövs avses i detta sammanhang inte åtgärder av säkerhets- eller strålskyddskaraktär, exempelvis fysiskt skydd eller beredskap.

Uppgifterna enligt 2–4 har betydelse för regeringens prövning av om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet, baserat på den påverkan som anläggningen har på det område där anläggningen ska uppföras och på det område som ligger i anslutning till anläggningen.

Femte punkten avser vilken beredskap som kan komma att behövas för anläggningen. För att regeringen ska kunna ta ställning till om platsen är lämplig ur ett beredskapsperspektiv krävs uppgifter om det för anläggningen kan behövas inre och yttre beredskapszoner. Det krävs ingen exakt utformning av zonerna, utan endast en uppskattning av zonernas maximala utsträckning. Ansökan behöver även innehålla uppgifter om vilka brådsakande skyddsåtgärder som kan behöva förberedas inom respektive zon. Tillsammans med uppgifter om brådsakande skyddsåtgärder behövs även en kartläggning av vilka omständigheter som kan påverka möjligheterna att genomföra dessa åtgärder. Det kan t.ex. avse vilka bostäder och verksamheter (sjukhus, industrier, djurhållande verksamhet m.m.) som finns inom zonerna, zonernas geografiska förhållanden (berg, floder, öar etc.) och tillgänglig infrastruktur. Beredskapszonerna kan avse ett större område än det område runt anläggningen som allmänheten inte har tillträde till. Uttrycket beredskapszon används i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor.

Uppgifter enligt *sjätte punkten* avser namn, juridisk form, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer, verksamhet och säte eller hemvist för sökanden, leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som den sökande avser att använda sig av. Dessutom ska dessa aktörers ägarförhållanden beskrivas. Uppgifterna har betydelse för regeringens prövning av om det finns några hinder, i fråga om den sökande och de leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som sökanden avser att använda sig av, med hänsyn till Sveriges säkerhet.

I 22 § finns en skyldighet att lämna uppgifter om ändrade ägarförhållanden.

Andra stycket blir endast tillämpligt för en kärnteknisk anläggning, som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar, och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall. Ansökan ska då innehålla uppgifter om hur kärnämnet eller kärnavfallet från den kärntekniska anläggningen ska omhändertas. Detta innefattar moment som exempelvis hantering, lagring, transport och slutförvar. Ansökan som inte avser ett slutförvar behöver inte innehålla uppgifter om den anläggning eller plats där avfallet slutligen ska placeras eller vilken aktör som kommer att vara ansvarig för omhändertagandet.

5 § När en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning har kommit in ska Regeringskansliet underrätta

1. Strålsäkerhetsmyndigheten,
2. den eller de mark- och miljödomstolar inom vars domsområden det är tänkt att den kärntekniska anläggningen ska uppföras, och
3. den eller de kommuner som berörs av ansökan.

I paragrafen regleras Regeringskansliets skyldighet att underrätta Strålsäkerhetsmyndigheten, berörda mark- och miljödomstolar och kommuner när en ansökan kommit in.

Regeringskansliet ska, när en ansökan om godkännande kommit in, underrätta Strålsäkerhetsmyndigheten, den eller de mark- och miljödomstolar inom vars domsområde den kärntekniska anläggningen är tänkt att uppföras och den eller de kommuner som berörs av ansökan. De kommuner som berörs av ansökan är de som ligger inom de områden som avses i 4 § 2–5.

Av 16 kap. 11 a § miljöbalken framgår att en tillståndsprövning enligt miljöbalken inte kan ske så länge det finns ett pågående ärende enligt denna lag.

6 § Den sökande får föreläggas att avhjälpa en brist i ansökan, om bristen medför att ansökan inte kan läggas till grund för en prövning i sak. I föreläggandet ska det anges att följden av att ett föreläggande inte följs kan bli att ansökan inte tas upp till prövning.

I paragrafen regleras vilka åtgärder som kan vidtas om en ansökan är ofullständig.

Ett föreläggande får meddelas endast om ansökan är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak. Om ansökan efter föreläggande fortfarande är bristfällig, får ansökan avvisas. Enligt 7 § kan regeringen också välja att avstå från att pröva en ansökan.

7 § Regeringen får avstå från att pröva en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning.

Av paragrafen framgår att regeringen får avstå från att pröva en ansökan om godkännande enligt denna lag.

Regeringen har möjlighet att avstå från att pröva en ansökan om godkännande i det enskilda fallet. Det är upp till regeringen att avgöra om den ska ta upp en ansökan till prövning eller inte. Ett skäl för regeringen att avstå från att pröva en ansökan kan vara om en aktör kan antas sakna avsikt att uppföra och driva den kärntekniska anläggningen. Så kan till exempel vara fallet när en aktör lämnar in flera ansökningar samtidigt. Det finns dock inget hinder för regeringen att ta upp flera ansökningar från samma aktör till prövning. Det skulle kunna bli aktuellt om det är troligt att den sökande har för avsikt att uppföra och driva kärntekniska anläggningar på flera platser.

Om regeringen väljer att avstå från att pröva en aktörs ansökan, får aktören i stället ansöka om tillstånd enligt miljöbalken, där regeringens tillåtelseprövning enligt 17 kap. kommer att ingå.

8 § Regeringen får pröva en ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning endast om det finns en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar anläggningen.

Av paragrafen framgår att det krävs en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar anläggningen för att regeringen ska få pröva en ansökan om godkännande.

En plan för kärntekniska anläggningar kan endast antas under handläggningen av ett ärende om godkännande, se 9 §. En plan kan ha antagits i ett tidigare ärende om godkännande av en kärnteknisk anläggning. Om en sådan plan omfattar en anläggning som avses i en

senare ansökan om godkännande ska någon ny plan inte antas. För att en plan för kärntekniska anläggningar ska omfatta en anläggning krävs att anläggningen ligger inom det område och är en sådan anläggning som ryms inom planen, se 10 §.

En plan för kärntekniska anläggningar

9 § Vid antagandet av en plan för kärntekniska anläggningar ska regeringen pröva om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken samt enskilda intressen att uppföra och driva sådana kärntekniska anläggningar som ansökan om godkännande avser och bedriva verksamheter och vidta åtgärder som behövs för att anläggningarna ska kunna uppföras och drivas på det område som ska omfattas av planen.

En plan för kärntekniska anläggningar får endast antas om det finns en ansökan i ett pågående ärende om godkännande av en kärnteknisk anläggning, som kommer att omfattas av planen.

Regeringen får besluta att en plan inte ska antas.

I paragrafen finns bestämmelser om förutsättningarna för att anta en plan för kärntekniska anläggningar.

Av *första stycket* följer att en förutsättning för att anta planen är att det är förenligt med bestämmelserna i 3 kap. miljöbalken om för vilket ändamål ett mark- eller vattenområde ska användas att uppföra sådana kärntekniska anläggningar som en ansökan avser samt bedriva verksamheter och vidta åtgärder som behövs för att anläggningarna ska kunna uppföras och drivas. Regeringen ska vid en sådan prövning även bedöma om uppförande och drift av sådana anläggningar som ansökan avser är förenlig med det särskilda skydd för vissa områden som regleras i 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken. Motsvarande bedömning ska göras för de verksamheter och åtgärder som behövs för att anläggningarna ska kunna uppföras och drivas. Regeringens prövning syftar till att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade. I 14 § anges att regeringens bedömning av om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken att uppföra och driva sådana anläggningar som en ansökan om godkännande avser och bedriva verksamheter och vidta åtgärder som behövs för anläggningarna, inte är bindande vid en kommuns planarbete eller vid prövning i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen. Bedömningen är inte heller bindande i prövningar enligt miljöbalken.

En annan förutsättning för att anta planen är att det är förenligt med enskilda intressen att uppföra sådana kärntekniska anläggningar som en ansökan avser samt att bedriva verksamheter och vidta åtgärder som behövs för att anläggningarna ska kunna uppföras och drivas. De enskilda som är berörda och vars intressen ska beaktas kommer i första hand att vara sakägare. Vid bedömningen av vad som är förenligt med enskilda intressen ska proportionalitetsprincipen beaktas. Principen innebär ett krav på att det alltid ska finnas en rimlig balans mellan nyttan av ett beslut i en fråga och de konsekvenser som beslutet får för enskilda intressen.

Planen ska avse sådana kärntekniska anläggningar som ansökan avser. Det innebär att planen avser en viss typ av kärntekniska anläggningar, t.ex. kärnkraftsreaktorer, anläggningar för framställning av kärnbränsle eller anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle.

Planen för kärntekniska anläggningar gäller för ett visst område och en viss typ av kärntekniska anläggningar, se 10 §. Den gäller inte i förhållande till en viss aktör, utan för var och en som ansöker om att få uppföra en kärnteknisk anläggning på den platsen enligt denna lag.

Av *andra stycket* framgår att regeringen endast får anta en plan för kärntekniska anläggningar om det finns en ansökan i ett pågående ärende om godkännande av en kärnteknisk anläggning som kommer att omfattas av planen.

Av *tredje stycket* framgår att regeringen kan besluta om att en plan inte ska antas. Detta kan göras både om regeringen bedömer att det inte är förenligt med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken att anta planen eller om regeringen av något annat skäl väljer att inte anta planen. Regeringen har även möjlighet att avstå från att pröva en ansökan om godkännande enligt 7 §.

Av 8 § framgår att regeringen endast får pröva en ansökan om godkännande om ansökan avser ett område där det finns en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar anläggningen.

10 § I en plan för kärntekniska anläggningar ska det anges

1. vilka kärntekniska anläggningar som får uppföras och inom vilket område som dessa får lokaliseras,

2. ett område runt respektive kärnteknisk anläggning dit allmänheten inte har tillträde,

3. ett område utanför det område dit allmänheten inte har tillträde där mark- och vattenområden endast får tas i anspråk om det inte försvårar uppförande och drift av de kärntekniska anläggningarna, och

4. ett eller flera områden där verksamheter eller åtgärder kommer att behöva bedrivas eller vidtas för att de kärntekniska anläggningarna ska kunna uppföras och drivas.

Av paragrafen framgår vad som ska anges i en plan för kärntekniska anläggningar.

Av *första punkten* framgår att det i planen ska anges vilka kärntekniska anläggningar som får uppföras. Planen får enligt 9 § endast avse sådana anläggningar som omfattas av en ansökan om godkännande av kärntekniska anläggningar. Planen behöver dock inte begränsas till det antal anläggningar som omfattas av ansökan om godkännande. Med vilka kärntekniska anläggningar avses exempelvis kärnkraftsreaktorer med en viss effekt, anläggningar för framställning av kärnbränsle eller anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle. En plan kan innehålla olika slags kärntekniska anläggningar. Det maximala antalet anläggningar som får uppföras ska anges i planen. Av första punkten framgår också att det i planen ska anges inom vilket område som de kärntekniska anläggningarna får lokaliseras. Den exakta lokaliseringen behöver inte anges.

Av *andra punkten* framgår att det i planen ska anges ett område runt respektive kärnteknisk anläggning dit allmänheten inte kommer att ha tillträde.

Av *tredje punkten* framgår att det i planen ska anges ett område utanför det område dit allmänheten inte har tillträde där mark- och vattenområden endast får tas i anspråk om det inte försvårar uppförandet och bedrivandet av de kärntekniska anläggningarna. Bestämmelser om begränsningar att ta i anspråk ett sådant område finns i 4 kap. 11 § miljöbalken. Områdets

omfattning påverkas av vilken typ av kärnteknisk anläggning det är och vilka brådsakande skyddsåtgärder och skydd mot antagonistiska hot som kan behöva vidtas.

Av *fyfjärde punkten* framgår att det i planen ska anges ett eller flera områden där verksamheter eller åtgärder kommer att behöva bedrivas eller vidtas för att de kärntekniska anläggningarna ska kunna uppföras och drivas. Det kan behövas nya verksamheter eller ändring av befintliga verksamheter för att de kärntekniska anläggningarna ska kunna uppföras och drivas. Det kan t.ex. avse hamnar, vägar och ställverk. Det kan även behöva vidtas åtgärder, t.ex. avverkning av skog.

11 § Ett beslut om en plan för kärntekniska anläggningar ska föregås av en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken, om en sådan krävs enligt det kapitlet.

Den strategiska miljöbedömningen ska genomföras av regeringen. Regeringen får dock i det enskilda fallet besluta att delar av bedömningen ska genomföras av en myndighet.

Av paragrafen framgår att en strategisk miljöbedömning ska göras för planen för kärntekniska anläggningar, om det krävs enligt 6 kap. miljöbalken.

Av *första stycket* framgår att bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken ska tillämpas. I en strategisk miljöbedömning ingår enligt 6 kap. 9 § miljöbalken att

1. samråda om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (avgränsningssamråd),
2. ta fram en miljökonsekvensbeskrivning,
3. ge tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan, och
4. ta hänsyn till miljökonsekvensbeskrivningen och inkomna synpunkter innan planen antas eller läggs till grund för reglering.

Regeringen kan även besluta att en myndighet ska ta fram ett förslag till plan. Av 6 kap. 5 § miljöbalken framgår att en myndighet som upprättar en plan inte behöver undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan om frågan om betydande miljöpåverkan är avgjord genom föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 4 § i samma kapitel. Vid framtagandet av en ny plan för kärntekniska anläggningar kommer frågan om betydande miljöpåverkan sannolikt alltid att vara avgjord genom regeringens föreskrifter. Däremot bör en ändring av en befintlig plan enligt 17 § i vissa fall kunna genomföras utan att ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det kan exempelvis vara fallet vid en mindre inskränkning av det område som planen ska omfatta.

I *andra stycket* finns en bestämmelse om att regeringen i det enskilda fallet får besluta att den strategiska miljöbedömningen ska genomföras av en myndighet. Om denna möjlighet utnyttjas innebär det att vissa åtgärder som krävs enligt 6 kap. miljöbalken kommer att genomföras av en myndighet i stället för av regeringen.

12 § Ett samråd som krävs vid en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken om en plan för kärntekniska anläggningar behöver inte genomföras, om

1. planen för kärntekniska anläggningar enbart gäller åtgärder som också har prövats genom en detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900),

2. utredningen i detaljplaneärendet är aktuell och tillräcklig för planen för kärntekniska anläggningar, och

3. samråd i detaljplaneärendet har skett med alla dem som ska omfattas av samråd enligt 6 kap. miljöbalken.

Om samrådet i detaljplaneärendet är avslutat och samråd inte har skett med alla som ska omfattas av samråd enligt 6 kap. miljöbalken, är det tillräckligt att samråd sker med dem som inte har omfattats av samrådet i detaljplaneärendet.

I paragrafen regleras en möjlighet till förenkling av samråd, om de kärntekniska anläggningar samt andra verksamheter och åtgärder som ska omfattas av planen har prövats i ett detaljplaneärende.

I *första stycket* anges när samråd som krävs vid en strategisk miljöbedömning inte behöver genomföras. Med samråd som krävs vid en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken avses samråd i frågan om betydande miljöpåverkan (6 §), ett samråd om hur omfattningen av och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning ska avgränsas (9 och 10 §§), samråd med andra länder (13 §) och en möjlighet att lämna synpunkter på förslaget och miljökonsekvensbeskrivningen (15 §).

I en punktlista anges förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att samråd som krävs vid en strategisk miljöbedömning inte ska behöva genomföras.

I *första punkten* anges att planen för kärntekniska anläggningar enbart ska gälla åtgärder som också har prövats genom en detaljplan enligt plan- och bygglagen. Om planen till någon del avser åtgärder som avviker från detaljplanen är alltså paragrafen inte tillämplig. Detaljplanen kan reglera ett större område än vad planen för kärntekniska anläggningar omfattar.

Av *andra punkten* framgår att utredningen i detaljplaneärendet ska vara aktuell och tillräcklig för planen för kärntekniska anläggningar. Det innebär att utredningen ska uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken.

I *tredje punkten* anges att samråd i detaljplaneärendet ska ha skett med alla dem som ska omfattas av samråd enligt 6 kap. miljöbalken.

Av *andra stycket* framgår att ett samråd kan förenklas, om det finns en detaljplan som omfattar anläggningen och samråd har skett med vissa, men inte alla, som omfattas av samråd enligt 6 kap. miljöbalken. Samrådet behöver då endast omfatta dem som inte deltog i samrådet i detaljplaneärendet.

13 § Det behöver inte upprättas någon miljökonsekvensbeskrivning för planen för kärntekniska anläggningar, om

1. planen för kärntekniska anläggningar enbart gäller åtgärder som också har prövats enligt plan- och bygglagen (2010:900), och

2. miljökonsekvensbeskrivningen i detaljplaneärendet tas in i ärendet för planen för kärntekniska anläggningar och är aktuell och tillräcklig för det ärendet.

Paragrafen innebär att det inte är nödvändigt att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning för planen för kärntekniska anläggningar, om det finns en miljökonsekvensbeskrivning i ett detaljplaneärende som kan användas.

Av 11 § följer att det ska upprättas en miljökonsekvensbeskrivning inför antagandet av en plan för kärntekniska anläggningar, eftersom det är en del av en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. 9 § miljöbalken. Paragrafen innebär att det i vissa fall är möjligt att använda en miljökonsekvensbeskrivning i ett ärende om detaljplan.

Av *första punkten* framgår att en förutsättning för att paragrafen ska kunna tillämpas är att planen för kärntekniska anläggningar enbart gäller åtgärder som också har prövats i en detaljplan, se kommentaren till 12 § första stycket 1 om vad som avses med detta.

Enligt *andra punkten* krävs att den miljökonsekvensbeskrivning som har upprättats i detaljplaneärendet tas in i ärendet för planen för kärntekniska anläggningar. Miljökonsekvensbeskrivningen måste också vara aktuell och tillräcklig för att kunna ligga till grund för planen, se kommentaren till 12 § första stycket 2 om vad som avses med detta.

Även om en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats i detaljplaneärendet ska den myndighet som är ansvarig för att ta fram miljökonsekvensbeskrivningen enligt denna lag informera allmänheten, myndigheter, kommuner och andra länder, i den utsträckning som följer av 6 kap. miljöbalken.

14 § Regeringens bedömning av om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken och enskilda intressen att uppföra och driva sådana anläggningar som en ansökan om godkännande avser samt bedriva verksamheter och vidta åtgärder som behövs för anläggningarna, är inte bindande vid en kommuns planarbete eller vid prövning i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt plan- och bygglagen (2010:900).

I paragrafen regleras att en kommun i vissa fall inte är bunden av regeringens bedömning av 3 och 4 kap. miljöbalken och enskilda intressen.

I 9 § anges att regeringen vid antagandet av en plan för kärntekniska anläggningar ska pröva om det är förenligt med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken samt enskilda intressen att uppföra och driva sådana anläggningar som ansökan om godkännande avser på det område som ska omfattas av planen. Kommunen kan i ett efterföljande planarbete och prövningar i ärenden om lov och förhandsbesked göra en annan bedömning av dessa frågor.

15 § I en plan för kärntekniska anläggningar ska det anges hur länge planen gäller. Tiden får inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år.

Om giltighetstiden löper ut medan det finns pågående tillståndsprövningar enligt miljöbalken för kärntekniska anläggningar som omfattas av planen, ska planen fortsätta att gälla till dess att samtliga prövningar för den eller de anläggningar som planen avser är slutligt avgjorda.

I paragrafen regleras giltighetstiden för planen för kärntekniska anläggningar.

Av *första stycket* framgår att det ska anges en giltighetstid för planen. Tiden får inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år. Tiden bör bestämmas så att det finns rimliga möjligheter för den som avser att uppföra och driva en kärnteknisk anläggning att ge in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken.

I *andra stycket* regleras att giltighetstiden för en plan för kärntekniska anläggningar automatiskt förlängs, om det vid tidpunkten när en plans giltighetstid löper ut pågår en tillståndsprövning enligt miljöbalken för en anläggning som omfattas av planen. Om det pågår flera tillståndsprövningar enligt miljöbalken för det område och de anläggningar som planen avser, förlängs giltigheten till dess att samtliga prövningar för den eller de kärntekniska anläggningar som planen omfattar är slutligt avgjorda. Om det kommer in ytterligare ansökningar efter det att planen automatiskt har förlängts, så kommer planen att vara giltig även till dess att dessa ansökningar är slutligt avgjorda. Giltighetstiden förlängs endast om det finns pågående mål om kärntekniska anläggningar som omfattas av planen. En ansökan om tillstånd för andra anläggningar än kärntekniska anläggningar som behövs för bedrivandet av de kärntekniska anläggningarna innebär inte att giltighetstiden förlängs.

Motsatsvis kommer en plan om kärntekniska anläggningar vars giltighetstid automatiskt har förlängts att upphöra att gälla när det inte längre finns någon pågående prövning enligt miljöbalken för det område och de anläggningar som planen avser.

Om det kommer in en ansökan om regeringens godkännande av en kärnteknisk anläggning för ett område som tidigare har omfattats av ett planbeslut men för vilket planen har upphört att gälla, behöver regeringen ta fram en ny plan, om den avser att pröva en ansökan.

16 § Regeringen får besluta att förlänga giltighetstiden för en plan för kärntekniska anläggningar med fem år i taget och sammanlagt maximalt femton år.

Sakägare och berörda kommuner ska få tillfälle att yttra sig innan en plan förlängs.

Av paragrafen framgår att regeringen får besluta att förlänga giltighetstiden för en plan för kärntekniska anläggningar.

Av *första stycket* följer att regeringen på eget initiativ kan besluta att förlänga en plan för kärntekniska anläggningar. Det kan bli aktuellt om det kan antas att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för en kärnteknisk anläggning som omfattas av en plan kommer att lämnas, men inte inom planens giltighetstid. För att det ska kunna antas att en ansökan kommer att lämnas in bör det krävas mer än endast ett påstående om att detta kommer att göras. Att en aktör har påbörjat ett avgränsningssamråd inom ramen för en specifik miljöbedömning eller om det finns en övergripande beskrivning av den planerade anläggningen, med en trovärdig tidsplan för när denna ska uppföras och tas i drift, kan vara tillräckligt. Giltighetstiden får förlängas genom beslut av regeringen med fem år i taget och sammanlagt maximalt femton år. Utöver detta kan det enligt 15 § andra stycket ske en automatisk förlängning.

Med sakägare i *andra stycket* avses i första hand ägare av fast egendom som påverkas av planbeslutet. Det kan vara ägare av fast egendom som ligger inom det område som planbeslutet avser eller som ligger i direkt anslutning till ett sådant område. Även den som har en annan särskild rätt till egendom som påverkas av ett planbeslutet ska få tillfälle att yttra sig. Servitut, arrende eller annan nyttjanderätt är exempel på en särskild rätt.

Med berörda kommuner avses den kommun eller de kommuner som ligger inom de områden som omfattas av planen.

17 § Regeringen får ändra en plan för kärntekniska anläggningar, om det behövs för att en ansökan, som inkommit efter att planen har antagits, ska kunna godkännas. Ändringar av planen ska vara förenliga med 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken. Planen får dock inte ändras om

1. det pågår en tillståndsprövning enligt miljöbalken för en kärnteknisk anläggning som omfattas av planen och en ändring skulle innebära att den anläggningen inte omfattas av planen, eller

2. det kan antas att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för en sådan anläggning som avses i 1 kommer att lämnas in inom planens giltighetstid.

Om en plan ändras utan att en strategisk miljöbedömning krävs enligt 11 §, ska sakägare och berörda kommuner få tillfälle att yttra sig innan planen ändras.

I paragrafen regleras när en plan för kärntekniska anläggningar kan ändras.

Enligt *första stycket* är det en förutsättning för att ändra en plan för kärntekniska anläggningar att det behövs för att en ansökan som inkommit efter att planen antagits enligt denna lag ska kunna godkännas. I vissa fall får dock planen inte ändras.

Enligt *första punkten* får regeringen inte ändra en plan, om det pågår en tillståndsprövning enligt miljöbalken för en kärnteknisk anläggning som omfattas av planen och en ändring skulle innebära att den anläggningen inte längre omfattas av planen. Med pågående tillståndsprövning avses tiden från det att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken har lämnats till prövningsmyndigheten till dess att prövningen enligt miljöbalken är slutligt avgjord. För att en kärnteknisk anläggning ska omfattas av en plan krävs att anläggningen ligger inom det område och är en sådan anläggning som ryms inom planen, se 10 §.

Av *andra punkten* framgår att regeringen inte får ändra en plan om det kan antas att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för en kärnteknisk anläggning som omfattas av planen kommer att lämnas in inom planens giltighetstid. För att det ska kunna antas att en ansökan kommer att lämnas in kan den eller de som har ansökt om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar för det område som planen avser behöva höras. Om regeringen har underrättats om att någon ytterligare aktör är intresserad av att inom området uppföra och driva en kärnteknisk anläggning som planen omfattar, kan även den aktören behöva höras. Det bör krävas mer än endast ett påstående om att en ansökan kommer att lämnas in. Att en aktör har påbörjat ett avgränsningssamråd inom ramen för en specifik miljöbedömning eller om det finns en övergripande beskrivning av den planerade anläggningen, med en trovärdig tidsplan för när ansökan ska ges in, kan vara tillräckligt.

Med sakägare och berörda kommuner i *andra stycket* avses detsamma som i 16 §. Av 11 § framgår att ett beslut om en plan för kärntekniska anläggningar ska föregås av en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken om en sådan krävs. Om en strategisk miljöbedömning krävs finns krav på samråd som ska uppfyllas i det kapitlet.

18 § Regeringen får upphäva en plan för kärntekniska anläggningar, om det inte

1. pågår en tillståndsprövning enligt miljöbalken för sådana kärntekniska anläggningar som planen avser, och

2. kan antas att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för en sådan anläggning som avses i 1 kommer att lämnas in inom planens giltighetstid.

Sakägare och berörda kommuner ska få tillfälle att yttra sig innan en plan upphävs.

I paragrafen regleras regeringens möjligheter att upphäva en plan för kärntekniska anläggningar.

Med pågående tillståndsprövning enligt *första stycket första punkten* avses tiden från det att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken har lämnats till prövningsmyndigheten till dess att prövningen enligt miljöbalken är slutligt avgjord.

Av *andra punkten* framgår att regeringen inte får upphäva en plan om det kan antas att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för en anläggning som omfattas av planen kommer att lämnas in inom planens giltighetstid, se kommentaren till 17 § första stycket 2 om vad som avses med detta.

Med sakägare och berörda kommuner i *andra stycket* avses detsamma som i 16 §.

Kommunens tillstyrkan

19 § Regeringen får godkänna en kärnteknisk anläggning, besluta om en plan för kärntekniska anläggningar eller ändra en sådan plan, endast om den eller de kommuner som ligger inom de områden som ska omfattas av planen har tillstyrkt ansökan eller förslaget till plan.

Kommunen får inte ändra sitt beslut efter att den har tillstyrkt ansökan eller förslaget till plan.

Regeringen får trots första stycket besluta om godkännande för mellanlagring eller slutförvaring av kärnämnen eller kärnavfall om den eller de berörda kommunerna inte har tillstyrkt ansökan eller förslaget till plan, om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget att anläggningen kommer till stånd och det inte finns någon annan plats

1. som bedöms vara lämpligare för anläggningen, eller
2. som är lämplig och har anvisats för anläggningen inom en annan kommun som kan antas godta en placering där.

I paragrafen behandlas den s.k. kommunala vetorätten.

Av *första stycket* följer att regeringen är förhindrad att godkänna en ansökan, besluta om en plan för en kärnteknisk anläggning eller ändra en sådan plan om inte den eller de kommuner som ligger inom de områden som ska omfattas av planen har tillstyrkt ansökan om godkännande för en kärnteknisk anläggning och förslaget till plan. Detta innebär att kommunen behöver tillstyrka även en ansökan som avser ett område som omfattas av en befintlig plan för kärntekniska anläggningar. Om det område som omfattas av planen sträcker sig över flera kommuner, krävs att alla berörda kommuner tillstyrker ansökan och förslaget till plan.

Av *andra stycket* framgår att kommunen inte får ändra sitt beslut efter att den har tillstyrkt ansökan eller planen.

I *tredje stycket* införs en ventil för regeringen från kravet på kommunens tillstyrkan i fråga om mellanlagring eller slutlig förvaring av kärnämne eller kärnavfall. Stycket har formulerats med 17 kap. 6 § andra stycket miljöbalken som förebild (se prop. 1997/98:45, del 2, s. 221).

Regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

20 § Berörda myndigheter ska få tillfälle att yttra sig över ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning innan regeringen beslutar om godkännande.

I paragrafen regleras berörda myndigheters rätt att yttra sig innan regeringen fattar beslut om godkännande.

Utgångspunkten är att de yttranden som behövs i det enskilda fallet ska hämtas in.

Strålsäkerhetsmyndigheten kommer alltid vara berörd i fråga om fördelarna med den typ av anläggning som ansökan avser överväger de nackdelar som den kan medföra. Strålsäkerhetsmyndigheten kommer också vara berörd i fråga om det finns godtagbar metod för att omhänderta kärnavfall eller kärnämne från anläggningen. I frågor om anläggningen är lämplig på den avsedda platsen ur ett beredskapsperspektiv kommer sannolikt Strålsäkerhetsmyndigheten, den eller de länsstyrelser i det län där det berörda området finns och Myndigheten för civilt försvar att vara berörda. I frågor om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet kommer Försvarsmakten och Säkerhetspolisen att vara berörda. Denna uppräkningslista är inte uttömmande och även andra myndigheter kan vara berörda av ansökan, exempelvis Affärsverket svenska kraftnät, Polismyndigheten och Statens energimyndighet. Vilka myndigheter som är berörda och om ett yttrande ska avse hela eller delar av en ansökan måste dock bedömas i det enskilda fallet.

21 § Regeringen får godkänna en kärnteknisk anläggning, om

1. den typ av anläggning som avses i ansökan är berättigad på grund av att fördelarna överväger de nackdelar som den kan medföra ur ett strålskyddsperspektiv,

2. det inte finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet,

3. det inte föreligger några hinder för anläggningen på den avsedda platsen ur ett beredskapsperspektiv, och

4. det, i fråga om en anläggning som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall, finns en godtagbar metod för att omhänderta det kärnämne eller kärnavfall som anläggningen ger upphov till.

Av paragrafen framgår vilka krav som ska vara uppfyllda för att regeringen ska få godkänna en kärnteknisk anläggning.

Regeringens bedömning enligt *första punkten* avser den typ av anläggning som ansökan avser. Att det är typen av anläggning som ska bedömas innebär att bedömningen ska göras oberoende av var anläggningen ska lokaliseras. För framställning av kärnbränsle görs bedömningen baserat på för- och nackdelar med anläggningar för framställning av kärnbränsle (bränslefabriker). För ett slutförvar för använt kärnbränsle görs bedömningen i förhållande till anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle med samma tekniska lösning. För en reaktor ska bedömningen göras i förhållande till liknande reaktormodeller med jämförbar teknik.

För en reaktor kan fördelen vara att den producerar el, fjärrvärme eller bidrar till forskning och utveckling. För en bränslefabrik är fördelen att det

i anläggning kan produceras kärnbränsle till reaktorer. För ett slutförvar av använt kärnbränsle är fördelen att anläggningen utgör en slutlig lösning för omhändertagandet av det använda kärnbränslet.

Nackdelarna ska avse nackdelar ur ett strålskyddsperspektiv. Vid bedömningen av nackdelar måste alla betydande radiologiska konsekvenser av uppförandet och driften av den typ av anläggning som ansökan avser beaktas. Det innebär bl.a. att konsekvenser från normal drift, möjliga olyckor, transporter och avfallshantering ska beaktas.

Den bedömning som regeringen gör i denna del kan jämföras med prövningen enligt 3 kap. 1 § strålskyddslagen (2018:396) om en verksamhet med joniserande strålning är berättigad.

Eftersom bedömningen inte avser en viss aktör, plats eller anläggning, kan en tidigare gjord bedömning beaktas vid en ny prövning av samma typ av anläggning, förutsatt att anläggningens för- eller nackdelar inte har förändrats på ett avsevärt sätt.

Andra punkten innebär att regeringen ska bedöma om det finns hinder för att uppföra och driva den anläggning som avses i ansökan med hänsyn till Sveriges säkerhet. Regeringens bedömning kan innehålla både försvars- och säkerhetspolitiska avvägningar. Dessa kan i sin tur grundas på såväl nationella som internationella omständigheter, som var för sig eller tillsammans påverkar bedömningen av om det finns hinder att uppföra och driva den planerade verksamheten. Uttrycket Sveriges säkerhet har samma innebörd som i säkerhetsskyddsskyddslagen (2018:585), se prop. 2017/18:89 s. 38 f. och 133. I lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar finns bestämmelser som syftar till att hindra utländska direktinvesteringar i svensk skyddsvärd verksamhet som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet eller på allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige. Detta innebär att sökanden, helt eller delvis, redan kan ha prövats i förhållande till Sveriges säkerhet. Den prövning som görs i en sådan process kan delvis komma att överlappa prövningar enligt denna lag. Den prövning som har gjorts enligt lagen om granskning av utländska direktinvesteringar bör dock kunna ligga till grund för regeringens bedömning enligt denna lag.

Regeringens prövning i *tredje punkten* ska vara på en övergripande nivå. Regeringen ska bedöma om föreslagna beredskapszoner och de maximala utsträckningarna av zonerna för anläggningen är rimliga. Regeringen ska även bedöma om det från ett beredskapsperspektiv är lämpligt att uppföra och driva en kärnteknisk anläggning med beaktande av de typer av verksamheter som finns inom beredskapszonerna. Exempel på en typ av verksamhet som kan påverka regeringens bedömning är industrier som kan förvärra en radiologisk nödsituation.

Regeringen ska även bedöma vilka möjligheter det finns att hantera en radiologisk nödsituation med utsläpp av radioaktiva ämnen inom de föreslagna beredskapszonerna. För att en radiologisk nödsituation ska kunna hanteras behöver det vara möjligt att vidta bräddskande skyddsåtgärder, som utrymning, inomhusvistelse, intag av jodtabletter, för de som stadigvarande eller temporärt bor, arbetar, går i skola eller på något annat sätt uppehåller sig inom beredskapszonerna.

Regeringens prövning av om det finns hinder för anläggningen på den avsedda platsen ur ett beredskapsperspektiv är inte bindande i efterföljande prövningar av samma anläggning enligt andra lagar.

Fjärde punkten aktualiseras endast om sökanden avser att uppföra och driva en anläggning som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar, och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall. Det kan exempelvis vara en kärnkrafts- eller forskningsreaktor. En sökande behöver kunna beskriva metoder för de olika momenten för omhändertagandet av kärnavfallet eller kärnämnet från anläggningen. Detta avser exempelvis hantering, lagring, transport och slutförvar. Metoderna som beskrivs behöver inte innehålla tekniska detaljer utan det rör sig om principiella tillvägagångssätt för att visa att den sökande har förutsättningar att hantera samtliga momenten i omhändertagandet av kärnämnet eller kärnavfallet. Detta beslut hindrar inte sökanden från att i ett senare skede välja att använda sig av en annan metod, förutsatt att den metoden fått tillstånd enligt lagen om kärnteknisk verksamhet och miljöbalken. Sökanden behöver inte, om ansökan inte avser ett slutförvar, kunna peka ut den anläggning eller plats där avfallet slutligen ska placeras eller vilken aktör som kommer vara ansvarig för omhändertagandet.

Regeringens godkännande innebär att en efterföljande prövning av en ansökan om tillstånd för en verksamhet som omfattas av godkännandet inte ska omfattas av krav på tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken. Regeringens prövning enligt första punkten ersätter den prövning som Strålsäkerhetsmyndigheten annars gör enligt strålskyddslagen (2018:396) av om en verksamhet med joniserande strålning är berättigad. Godkännandet påverkar i övrigt inte den prövning som görs enligt annan lagstiftning, t.ex. lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar, lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, säkerhetsskyddslagen (2018:585), en prövning enligt 7 kap. 29 § miljöbalken eller andra prövningar enligt miljöbalken.

Ändrade förhållanden om sökanden eller tredje part

22 § Om förhållandena i fråga om sådana uppgifter som avses i 4 § första stycket 6 ändras efter ett godkännande av en kärnteknisk anläggning men före det att prövningarna enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och miljöbalken för den kärntekniska anläggningen i fråga är slutligt avgjorda, ska den som lämnade in ansökan genast underrätta regeringen om ändringen.

Ändrade förhållande behöver dock inte anmälas om de har prövats enligt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar.

I paragrafen regleras en skyldighet för den som har ansökt om regeringens godkännande av en kärnteknisk anläggning att underrätta regeringen om ändrade förhållanden om sökanden eller tredje part.

I *första stycket* framgår när ändrade förhållanden om sökanden eller tredje part ska anmälas till regeringen. I 4 § första stycket 6 finns krav på att lämna uppgifter om sökanden och de leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som sökanden avser att använda sig av för uppförande och drift av anläggningen samt dessa aktörers ägarförhållanden. För dessa aktörer ska uppgifter lämnas om namn, juridisk form, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer, verksamhet och säte eller hemvist för sökanden, leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som den sökande avser att använda sig av. Dessutom ska dessa aktörers ägarförhållanden beskrivas. Paragrafen innebär att den som lämnade in

ansökan om godkännande är skyldig att genast underrätta regeringen, om någon av dessa uppgifter ändras.

Genom *andra stycket* undviks en dubbelprövning i förhållande till vad som prövas i lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar.

Regeringens godkännande får återkallas

23 § Regeringen får, fram till dess att prövningarna enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och miljöbalken för den kärntekniska anläggningen i fråga är slutligt avgjorda, återkalla ett godkännande av en kärnteknisk anläggning om det framkommer nya uppgifter som innebär hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet.

I paragrafen regleras under vilka förutsättningar ett godkännande får återkallas.

Om det vid tillståndsprövningen av en kärnteknisk anläggning enligt miljöbalken framkommer uppgifter som kan ha inverkan på regeringens bedömning av om en kärnteknisk anläggning kan anses lämplig med hänsyn till Sveriges säkerhet, ska den som ansvarar för prövningen ge regeringen tillfälle att göra en förnyad prövning (se 21 kap. 9 § miljöbalken). En motsvarande bestämmelse när det gäller prövningen enligt lagen om kärnteknisk verksamhet kan införas på förordningsnivå. Regeringens möjlighet att återkalla ett beslut upphör vid den tidpunkt då tillståndsprövningen för en kärnteknisk anläggning är slutligt avgjort enligt både lagen om kärnteknisk verksamhet och miljöbalken.

Om ett tillstånd har beviljats för en anläggning enligt miljöbalken och det först därefter framkommer uppgifter i tillståndsprövningen enligt lagen om kärnteknisk verksamhet som leder till att regeringen återkallar sitt godkännande, kommer miljöbalkstillståndet att förfalla (se 24 kap. 2 a § miljöbalken).

Regeringens godkännande förfaller om det inte finns en plan

24 § Ett godkännande av en kärnteknisk anläggning förfaller om det inte längre finns en giltig plan för kärntekniska anläggningar som omfattar den anläggning som godkännandet avser.

Godkännandet förfaller dock inte för en kärnteknisk anläggning som det har meddelats ett tillstånd för enligt miljöbalken.

I paragrafen regleras när ett godkännande av en kärnteknisk anläggning förfaller.

Av *första stycket* framgår att ett godkännande av en kärnteknisk anläggning förfaller om det inte längre finns en plan för kärntekniska anläggningar som omfattar den anläggning som avses i godkännandet. Det kan vara fallet om en plan för kärntekniska anläggningar upphävs, ändras eller om dess giltighetstid löpt ut. Det innebär att godkännandet inte längre kan ersätta regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken.

Av *andra stycket* framgår att ett godkännande för en kärnteknisk anläggning inte förfaller, om ett tillstånd enligt miljöbalken har meddelats för anläggningen i fråga.

2.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

4 kap. Särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden

Områden för kärntekniska anläggningar

11 § Inom ett område som omfattas av en plan för kärntekniska anläggningar enligt lagen (2025:000) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar får nya mark- eller vattenområden endast tas i anspråk för sådan verksamhet eller sådana åtgärder som omfattas av planen för kärntekniska anläggningar.

Trots första stycket får en verksamhet bedrivas eller åtgärd vidtas inom det område som omfattas av planen, om det kan göras utan att genomförandet av planen försvåras.

Av paragrafen, som är ny, finns bestämmelser som begränsar möjligheten att ta i anspråk mark- och vattenområden för andra verksamheter eller åtgärder än sådana som omfattas av planen för kärntekniska anläggningar.

Av *första stycket* följer att nya mark- eller vattenområden inte får tas i anspråk för andra verksamheter eller åtgärder än de som omfattas av en plan för kärntekniska anläggningar. Stycket avser endast ianspråktagande av nya mark- och vattenområden. Verksamheter som påbörjats innan planen antogs omfattas alltså inte. Av 10 § lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar framgår att planen kan omfatta både kärntekniska anläggningar och verksamheter eller åtgärder som kan komma att behöva bedrivas eller vidtas för att de kärntekniska anläggningarna ska kunna uppföras och drivas.

Undantaget i *andra stycket* kan till exempel handla om bostadshus inom det planlagda området men utanför det område runt anläggningen som allmänheten inte har tillträde till. I anslutning till ett sådant hus kan det t.ex. vara förenligt att uppföra en ny komplementbyggnad utan att genomförandet av planen försvåras. Att uppföra exempelvis en industribyggnad inom ett sådant område skulle i vissa fall kunna försvåra genomförandet av planen. En bedömning får göras i det enskilda fallet.

16 kap. Allmänt om prövningen

Kärntekniska anläggningar

11 a § En ansökan får inte tas upp till prövning om den avser en kärnteknisk anläggning som omfattas av ett pågående ärende om godkännande enligt lagen (2025:000) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

I paragrafen, som är ny, anges när en ansökan om kärnteknisk anläggning inte får tas upp till prövning.

Paragrafen innebär att det inte är möjligt att pröva en ansökan om tillstånd som avser en anläggning för vilken regeringen handlägger en ansökan om godkännande enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar. Förbudet gäller bara tills regeringen har prövat

frågan om godkännande av anläggningen. Av 2 § lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar följer att med kärntekniska anläggningar avses bl.a. kärnkraftsreaktorer, forskningsreaktorer och anläggningar för hantering, bearbetning, lagring eller slutförvaring av kärnavfall.

17 kap. Regeringens tillåtlighetsprövning

Obligatorisk tillåtlighetsprövning

1 § Regeringen ska pröva tillåtligheten av nya verksamheter av följande slag:

1. kärnteknisk anläggning enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, *med undantag för en anläggning*

a) där aktiviteten hos den totala mängden kärnavfall i anläggningen inte vid någon tidpunkt överstiger 10 terabecquerel, varav högst 10 gigabecquerel utgörs av alfaaktiva ämnen, eller

b) som omfattas av ett godkännande enligt lagen (2025:000) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar,

2. allmänna farleder, och

3. geologisk lagring av koldioxid, om verksamheten inte avser lagring för forskningsändamål av mindre än 100 000 ton koldioxid.

I paragrafen regleras när regeringen ska pröva tillåtligheten av vissa nya verksamheter.

I *första punkten a* införs en gräns för vilka kärntekniska anläggningar som ska omfattas av regeringens tillåtlighetsprövning. De kärntekniska anläggningar som undantas från paragrafens tillämpningsområde motsvarar de kärntekniska anläggningar som prövas av Strålsäkerhetsmyndigheten enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet med tillhörande förordning. Eftersom paragrafen i dess hittillsvarande lydelse endast omfattar kärntekniska anläggningar som prövas av regeringen enligt lagen om kärnteknisk verksamhet, innebär detta ingen ändring i sak.

I *första punkten b* införs en bestämmelse om att regeringen inte ska pröva tillåtligheten av en anläggning som har godkänts enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

Förutsättningar för tillåtlighet

6 a § Regeringen får tillåta en kärnteknisk anläggning endast om

1. den typ av anläggning som avses i ansökan är berättigad på grund av att fördelarna överväger de nackdelar som den kan medföra ur ett strålskyddsperspektiv, och

2. det inte finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet.

I paragrafen anges förutsättningar som ska vara uppfyllda för att regeringen ska få tillåta en kärnteknisk anläggning.

Regeringens bedömning enligt *första punkten* avser den typ av anläggning som ansökan avser. Att det är typen av anläggning som ska bedömas innebär att bedömningen ska göras oberoende av var anläggningen ska lokaliseras. För framställning av kärnbränsle görs bedömningen baserat på för- och nackdelar med anläggningar för

framställning av kärnbränsle (bränslefabriker). För ett slutförvar för använt kärnbränsle görs bedömningen i förhållande till anläggningar för slutförvaring av använt kärnbränsle med samma tekniska lösning. För en reaktor ska bedömningen göras i förhållande till liknande reaktormodeller med jämförbar teknik.

För en reaktor kan fördelen vara att den producerar el, fjärrvärme eller bidrar till forskning och utveckling. För en bränslefabrik är fördelen att det i anläggningen kan produceras kärnbränsle till reaktorer. För ett slutförvar av använt kärnbränsle är fördelen att anläggningen utgör en slutlig lösning för omhändertagandet av det använda kärnbränslet.

Nackdelarna ska avse nackdelar ur ett strålskyddsperspektiv. Vid bedömningen av nackdelar måste alla betydande radiologiska konsekvenser av uppförandet och driften av den typ av anläggning som ansökan avser beaktas. Det innebär bl.a. att konsekvenser från normal drift, möjliga olyckor, transporter och avfallshantering ska beaktas.

Den bedömning som regeringen gör i denna del kan jämföras med prövningen enligt 3 kap. 1 § strålskyddslagen (2018:396) om en verksamhet med joniserande strålning är berättigad.

Eftersom bedömningen inte avser en viss aktör, plats eller anläggning, kan en tidigare gjord bedömning beaktas vid en ny prövning av samma typ av anläggning, förutsatt att anläggningens för- eller nackdelar inte har förändrats på ett avsevärt sätt.

Andra punkten innebär att regeringen ska bedöma om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet. Regeringens bedömning kan innehålla både försvars- och säkerhetspolitiska avvägningar. Dessa kan i sin tur grundas på såväl nationella som internationella omständigheter, som var för sig eller tillsammans påverkar bedömningen av om det finns hinder att uppföra och driva den planerade verksamheten. Uttrycket Sveriges säkerhet har samma innebörd som i säkerhetsskyddslagen (2018:585), se prop. 2017/18:89 s. 38 f. och 133. I lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar finns bestämmelser som syftar till att hindra utländska direktinvesteringar i svensk skyddsvärd verksamhet som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet eller på allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige. Den prövning som görs i en sådan process kan delvis komma att överlappa prövningar enligt denna lag. I detta avseende kommer då samma fråga att prövas två gånger. Den prövning som har gjorts enligt lagen om granskning av utländska direktinvesteringar bör dock kunna ligga till grund för regeringens bedömning enligt denna lag.

21 kap. Mål i mark- och miljödomstol

8 § *Det yttrande som mark- och miljödomstolen ska överlämna till regeringen enligt 7 § första stycket ska inte omfatta sådana frågor som avses i 17 kap. 6 a §.*

I paragrafen, som är ny, finns en begränsning när det gäller omfattningen av mark- och miljödomstolens yttrande.

Det anges att mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen inte ska omfatta sådana frågor om berättigande och Sveriges säkerhet som avses i 17 kap. 6 a §.

9 § Mark- och miljödomstolen ska ge regeringen tillfälle att göra en förnyad prövning enligt 17 kap. 6 a § 2 om det efter att regeringen har prövat tillåtligheten framkommer uppgifter som rör Sveriges säkerhet.

I paragrafen, som är ny, regleras när mark- och miljödomstolen ska ge regeringen möjlighet att göra en förnyad prövning av om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet.

En förutsättning för att paragrafen ska bli tillämplig är att regeringen har prövat tillåtligheten av en ansökan om tillstånd till den kärntekniska anläggningen. Det innebär att paragrafen endast blir tillämplig i mål där regeringen enligt 17 kap. 1 § 1 har prövat tillåtligheten av nya anläggningar. Av 17 kap. 1 § 1 framgår att tillåtligheten inte ska prövas om ansökan avser tillstånd till en anläggning som omfattas av ett godkännande enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar. Bestämmelser om ändrade förhållanden i fråga om sökanden eller tredje part för anläggningar som omfattas av ett godkännande finns i 22 § lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

I 8 § anges att det yttrande som mark- och miljödomstolen ska överlämna till regeringen enligt 7 § första stycket inte ska omfatta sådana frågor som avses i 17 kap. 6 a §. Den prövning som avses i denna paragraf avser endast sådana frågor som inte ska omfattas av mark- och miljödomstolens yttrande.

För att mark- och miljödomstolen ska kunna bedöma om en uppgift rör Sveriges säkerhet kan domstolen vid behov hämta in yttrande från berörda myndigheter, t.ex. Försvarsmakten och Säkerhetspolisen.

22 kap. Förfarandet vid mark- och miljödomstol i ansökningsmål

1 h § *En ansökan om tillstånd till en kärnteknisk anläggning som inte omfattas av ett godkännande enligt lagen (2025:000) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar, ska utöver det som anges i 1 § innehålla uppgifter om*

- 1. det område runt anläggningen dit allmänheten inte ska ha tillträde, och*
- 2. sökanden och de leverantörer, entreprenörer eller andra tredje parter som sökanden avser att använda sig av för uppförande och drift av anläggningen samt dessa aktörers ägarförhållanden.*

I paragrafen, som är ny, regleras vad en ansökan om tillstånd till en kärnteknisk anläggning ska innehålla.

Paragrafen aktualiseras inte om anläggningen omfattas av ett godkännande enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

Enligt *första punkten* ska ansökan innehålla uppgifter om det område runt anläggningen dit allmänheten inte ska ha tillträde. Sökanden ska lämna in ritningar eller kartor som visar gränserna för detta område. Uppgifterna kommer att ligga till grund för lokaliseringsprövningen och prövningen enligt 3 och 4 kap.

Andra punkten avser uppgifter om namn, juridisk form, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer, verksamhet och

säte eller hemvist för sökanden, leverantörer, entreprenörer, investerare eller andra tredje parter som den sökande avser att använda sig av. Dessutom ska dessa aktörers ägarförhållanden beskrivas. Uppgifterna kommer att ligga till grund för regeringens prövning enligt 17 kap. 6 a § 2 av om det finns hinder för att uppföra och driva anläggningen med hänsyn till Sveriges säkerhet, med beaktande av de aktörer som förväntas bli inblandade.

24 kap. Tillståndets giltighet, omprövning m.m.

2 a § Tillståndet till en kärnteknisk anläggning förfaller om regeringen återkallar sitt godkännande för anläggningen enligt lagen (2025:000) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

I paragrafen, som är ny, regleras att ett tillstånd till en kärnteknisk anläggning förfaller om regeringen återkallar godkännandet för anläggningen.

Paragrafen är endast relevant i fråga om kärntekniska anläggningar som omfattas av ett godkännande enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar. Bestämmelser om återkallelse av ett godkännande finns i 23 § i den lagen. Av 2 § i den lagen följer att med kärnteknisk anläggning avses bl.a. kärnkraftsreaktorer, forskningsreaktorer eller anläggningar för hantering, bearbetning, lagring eller slutförvaring av kärnämne och kärnavfall. Paragrafen blir endast aktuell när det finns ett miljöbalkstillstånd men inte ett tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

- 1. Denna lag träder i kraft den 2 januari 2026.*
- 2. Äldre bestämmelser gäller för mål som har inlets före ikraftträdandet.*

Punkten 1 föreskriver att lagen träder i kraft den 1 januari 2026.

Punkten 2 tydliggör att förändringarna i lagstiftningen inte ska tillämpas i sådana mål där ansökan kommit in till mark- och miljödomstolen före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Ansvarsbestämmelser m.m.

23 § Ett beslut av en lokal säkerhetsnämnd om en begäran enligt 21 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får överklagas till mark- och miljödomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen reglerar överklagande.

Av första stycket framgår att vissa beslut som har meddelats av en lokal säkerhetsnämnd ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att övriga beslut enligt lagen ska överklagas till mark- och miljödomstol.

Av *andra stycket* framgår att prövningstillstånd krävs för att kammarrätten ska ta upp ett överklagat beslut till prövning.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut

2 § En miljöorganisation som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får ansöka om rättsprövning av sådana tillståndsbeslut av regeringen som omfattas av artikel 9.2 i konventionen den 25 juni 1998 om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor.

Första stycket gäller även ett beslut av regeringen att anta en plan för kärntekniska anläggningar enligt 9 § lagen (2025:000) om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

Paragrafen reglerar vissa miljöorganisationers rätt att begära överprövning av tillståndsbeslut.

I paragrafen införs ett nytt *andra stycke* som innebär att en miljöorganisation som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken även får ansöka om rättsprövning av ett beslut av regeringen att anta en plan för kärntekniska anläggningar enligt lagen om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar

2 kap. Domstolarna och deras sammansättning

Mark- och miljödomstolarna

2 § Ett tekniskt råd ska ha teknisk eller naturvetenskaplig utbildning och erfarenhet av sådana sakfrågor som domstolen prövar.

En särskild ledamot ska ha erfarenhet av sådana sakfrågor som faller inom Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens, Boverkets, Lantmäteriets *eller Strålsäkerhetsmyndighetens* verksamhetsområde, av industriell, kommunal eller arell verksamhet eller av vatten- och avloppsfrågor.

8 § Om det ska ingå andra än lagfarna domare i rätten, bestämmer rättens ordförande med hänsyn till de frågor som prövas i målet eller ärendet och vad som föreskrivs i andra stycket vilka som ska ingå.

När det ingår två eller tre särskilda ledamöter i rätten, ska en av dem ha erfarenhet av sådana sakfrågor som faller inom Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens, Boverkets eller Lantmäteriets verksamhetsområde och en av dem ha erfarenhet av industriell, kommunal eller arell verksamhet eller av sådana sakfrågor som faller inom nämnda förvaltningsmyndigheters verksamhetsområden. I mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska de särskilda ledamöterna ha erfarenhet av vatten- och avloppsfrågor. *I mål eller ärenden enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet ska de särskilda ledamöterna ha erfarenhet av sådana sakfrågor som faller inom Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhetsområde.*

Paragraferna reglerar vilken kompetens som ska finnas vid prövningen av mål och ärenden i mark- och miljödomstolen.

Beslut enligt lagen om kärnteknisk verksamhet som har fattats av den myndighet som regeringen bestämmer överklagas till mark- och miljödomstol. I 2 § *andra stycket* läggs Strålsäkerhetsmyndigheten till i uppräknningen av myndigheter inom vars sakområden en särskild ledamot ska ha erfarenhet. I 8 § *andra stycket* läggs det till att de särskilda ledamöterna ska ha erfarenhet av sådana sakfrågor som faller inom Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhetsområde, om ett mål eller ärende rör ett överklagande av en myndighets beslut enligt lagen om kärnteknisk verksamhet.